

Valsts akciju sabiedrība
„Latvijas dzelzceļš”

neauditēts
2021. gada pārskats

SATURS

VADĪBAS ZIŅOJUMS	3
FINANŠU PĀRSKATS	9
APVIENOTO IENĀKUMU PĀRSKATS PAR 2021.GADU	9
PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI	10
PAŠU KAPITĀLA IZMAIŅU PĀRSKATS	12
NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS	13
FINANŠU PĀRSKATA PIELIKUMS	15

VADĪBAS ZIŅOJUMS

PAR VALSTS AKCIJU SABIEDRĪBAS "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" SAIMNIECISKO DARBĪBU 2021. GADĀ

1. VALSTS AKCIJU SABIEDRĪBAS "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" RAKSTUROJUMS

Valsts akciju sabiedrība "Latvijas dzelzceļš" (turpmāk tekstā – *Latvijas dzelzceļš* vai *Sabiedrība*) ir viens no lielākajiem uzņēmumiem Latvijā, kas ar savu saimniecisko darbību dod nozīmīgu ieguldījumu valsts tautsaimniecībā, nodrošinot dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu pasažieru un kravu pārvadājumiem.

Sabiedrības galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa pakalpojumus Latvijas valsts un tautsaimniecības interesēs. *Latvijas dzelzceļa* kā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja īpašumā uz 31.12.2021. ir sliežu ceļu tīkls ar izvērsto garumu 3 147 km, ieskaitot ar tiem tehnoloģiski saistītos staciju ceļus un pievedceļus, kā arī citi infrastruktūras objekti.

Sabiedrība ir "Latvijas dzelzceļš" koncerna (turpmāk tekstā – *Koncerns*) valdošais uzņēmums. *Koncerns* sastāv no valdošā uzņēmuma un septiņām atkarīgajām sabiedrībām (sešās sabiedrībās valdošajam uzņēmumam ir tieša izšķiroša ietekme, bet vienā – netieša izšķiroša ietekme), kas visas kopā nodrošina klientus ar daudzpusīgiem dzelzceļa nozares pakalpojumiem.

Latvijas dzelzceļš sniedz Dzelzceļa likuma 12.¹ panta pirmajā daļā minēto publiskās lietošanas dzelzceļa minimālā piekļuves pakalpojumu kompleksa un piekļuves publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, kas savieno dzelzceļa infrastruktūru ar apkalmes vietām, pakalpojumu, kravas vagonu apstrādes, vagonu tehniskās apkopes un apskates pakalpojumus, elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumus, nomas pakalpojumus, informācijas tehnoloģiju pakalpojumus, elektronisko sakaru pakalpojumus, principāla pakalpojumus, kā arī citus pakalpojumus.

SIA "LDZ CARGO" veic vietējos un starptautiskos dzelzceļa kravu pārvadājumus, nodrošina vilces pakalpojumus, sniedz kravas vagonu izmantošanas pakalpojumus, kā arī organizē starptautiskos pasažieru pārvadājumus.

SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" veic dzelzceļa ritošā sastāva tehnisko apkopi un remontu, lokomotīvu ekipēšanu un modernizāciju, sniedz lokomotīvu, kā arī sliežu ceļu mašīnu un mehānismu nomas pakalpojumus.

SIA "LDZ Loģistika" sniedz kravu intermodālus ekspedīcijas un loģistikas pakalpojumus, kā arī nodarbojas ar jaunu kravu plūsmu piesaisti un organizē dzelzceļa kravu pārvadājumus starp Eiropas un Āzijas valstīm.

SIA "LDZ apsardze" sniedz dažādu objektu, t.sk. nekustamo īpašumu, dzelzceļa kritiskās infrastruktūras un kravu fiziskās un tehniskās apsardzes pakalpojumus, kā arī veic apsardzes, ugunsdrošības un video novērošanas sistēmu projektēšanu, montēšanu un apkopi. Pakalpojumi tiek sniegti gan juridiskām personām, t.sk., Koncerna sabiedrībām, gan privātpersonām.

SIA "LDZ infrastruktūra" sniedz sliežu ceļu mašīnu un mehānismu nomas pakalpojumus.

AS "LatRailNet" ir dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja. Šī sabiedrība pieņem lēmumus par dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadali, vilcienu ceļu iedalīšanu, piekļuves maksas aprēķināšanas sistēmu, maksas noteikšanu, novērtēšanu un iekasēšanu, kā arī sadarbojas ar citiem būtisko funkciju veicējiem starptautisko savienojumu jautājumos.

SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" meitas sabiedrība SIA "Rīgas Vagonbūves uzņēmums "Baltija"" dibināta ar mērķi attīstīt vagonbūvi Latvijā.

Lai pilnveidotu labas korporatīvās pārvaldības praksi un attīstītu izpratni par sociālo atbildību *Koncernā*, kā arī nostiprinātu ilgtspējīgu un vienlaikus inovatīvu domāšanu tradīcijām bagātajā dzelzceļa nozarē, kopš 2016.gada *Latvijas dzelzceļš* gatavo ilgtspējas pārskatu pēc starptautiski atzītajām Global Reporting Initiative (GRI) vadlīnijām (tagad – GRI standarta). Tāpat *Koncerna* sabiedrības to snieguma ilgtspējas jomā novērtēšanai ik gadu piedalās Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūta organizētajā Ilgtspējas indeksa novērtējumā. Novērtējot *Koncerna* sabiedrību sniegumu ilgtspējīgas attīstības un labas pārvaldības jomā, 2021.gada jūnijā Ilgtspējas indeksa eksperti piešķīra *Latvijas dzelzceļam* zelta kategorijas vērtējumu, bet tā atkarīgajām sabiedrībām šādus vērtējumus: SIA "LDZ CARGO" –

Ilgospējas indeksa augstāko jeb platīna kategoriju, SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" un SIA "LDZ apsardze" – sudraba kategoriju, un SIA "LDZ Loģistika" – bronzas kategoriju.

Kopš 2012. gada *Sabiedrība* ir iekļauta Finanšu ministrijas Padziļinātās sadarbības programmā, kuras mērķis ir veicināt nodokļu maksātāju un nodokļu administrācijas ciešāku un efektīvāku sadarbību un mazināt administratīvo slogu. *Latvijas dzelzceļš* kā Padziļinātās sadarbības programmas zelta līmeņa dalībnieks saņem tiesību aktos noteiktos atvieglojumus un priekšrocības.

2021. gadā vidējais darbinieku skaits ir 4 526 darbinieki, salīdzinājumā ar 2020. gadu tas ir samazinājies par 796 darbiniekiem. Darbinieku skaits ir samazinājies *Sabiedrības* 2021. gadā mērķtiecīgi īstenoto pasākumu darbinieku skaita un izmaksu optimizācijai rezultātā, veicot funkciju pārskatīšanu un organizatoriskās struktūras izmaiņas.

2021. gadā *Koncerna* vidējais darbinieku skaits ir 7 151 darbinieki, salīdzinājumā ar 2020. gadu tas ir samazinājies par 1 388 darbiniekiem.

2. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTI

Būtisks *Latvijas dzelzceļa* darbības rādītājs ir vilcienu nobraukto km skaits, kas ir pamatā infrastruktūras lietošanas maksas aprēķinam un nosaka infrastruktūras nolietojumu.

2021. gadā kopējais vilcienu-km skaits salīdzinājumā ar 2020. gadu ir samazinājies par 2,8%, no tiem kravu pārvadājumos par 7,5%, savukārt vilcienu-km skaits pasažieru pārvadājumos ir palielinājies par 1,1%. Pa *Latvijas dzelzceļa* publiskās lietošanas infrastruktūru 2021. gadā kravu pārvadājumos nobraukti 4 638 tūkst. vilcienu-km, pasažieru pārvadājumos nobraukti 6 037 tūkst. vilcienu-km (t.sk. SIA "Gulbenes-Alūksnes bānītis" – 48,4 tūkst. vilcienu-km).

Kravu pārvadājumu apjoms 2021. gadā ir 21 963 tūkst. tonnas, kas ir par 2 150 tūkst. tonnām jeb 8,9% mazāks nekā 2020. gadā, kad tika pārvadātas 24 113 tūkst. tonnas.

Lielākais īpatsvars kravu pārvadājumos ir importa pārvadājumiem, kas veido 61,3% no kopējiem pārvadājumiem. To apjoms 2021. gadā ir 13 473 tūkst. tonnu, salīdzinājumā ar pagājušā gada attiecīgo periodu tas ir samazinājies par 17,4%.

2021. gadā būtiskāko pārvadājumu daļu veido naftas un naftas produktu pārvadājumi (28,7%), kā arī graudi, graudu pārstrādes produkti, sēklas un augļi (20,3%). Minerālmēslu pārvadājumu īpatsvars kopējā pārvadājumu apjomā ir 11,3%, koksnes un tās izstrādājumu īpatsvars ir 8,1%, akmeņogļu pārvadājumu īpatsvars ir 9,3%. Akmeņogles 2021. gadā pārvadātas 2 045 tūkst. t, kas ir par 49,4% mazāk nekā pērn. Kravu kategorijā "Pārējās kravas" raksturīgākās kravas ir ķīmiskās kravas, kas 2021. gadā pārvadātas 827 tūkst. t, melnie metāli, kas 2021. gadā pārvadāti 521 tūkst. t un minerālvielas, kas 2021. gadā pārvadātas 856 tūkst. t.

Platsliežu dzelzceļa līnijās 2021. gadā pārvadāti 11 194 tūkst. pasažieri, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu to skaits ir samazinājies par 13%.

2021. gadā *Latvijas dzelzceļš* turpināja darbu pie iepriekšējos gados izvirzītajām prioritātēm – darbības efektivitātes veicināšanas, pārskatot biznesa, organizatoriskos un tehnoloģiskos procesus, lai palielinātu *Koncerna* saimnieciskās darbības efektivitāti un samazinātu izmaksas, kā arī *Koncerna* konkurētspējīgas un ilgtspējīgas darbības nākotnē nodrošināšanas.

Sabiedrībā 2021. gadā ir veikta iekšējo procesu pārskatīšana, tehnoloģisko procesu maiņa ar mērķi panākt izmaksu samazināšanu un efektivitātes paaugstināšanu, kā arī *Sabiedrība* nodrošina Satiksmes ministrijas 05.10.2020. noteikumu Nr.01-02/16 "Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja finanšu līdzsvara īstenošanas uzraudzības kārtība" izpildi.

Dažādu ekonomisku, ģeopolitisku procesu rezultātā 2021. gadā turpinājās iepriekšējos gados sākušās kravu pārvadājumu samazināšanās tendences, turklāt kravu pārvadājumu apjoma samazināšanos negatīvi ietekmēja arī koronavīrusa Covid-19 pandēmijas radītā situācija un tā ierobežošanai noteikto normatīvo prasību izpilde.

2021. gadā *Sabiedrības* neto apgrozījums ir 157 711 tūkst. EUR, kas ir par 1 174 tūkst. EUR (0,8%) vairāk kā 2020. gadā.

2021. gada saimnieciskās darbības rezultāts ir 0. *Latvijas dzelzceļš* valsts normatīvajos aktos noteiktos valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja finanšu līdzsvara nodrošināšanai nepieciešamos līdzekļus 30 664 125 EUR apmērā ir atzinis 2021. gada ieņēmumos,

vadoties pēc Starptautisko finanšu pārskatu standartu vadlīnijām, un pieprasīs segt pēc *Sabiedrības* gada pārskata apstiprināšanas.

Lai *Sabiedrība* varētu turpināt saimniecisko darbību, Ministru kabinets ar 2021. gada 21. decembra rīkojumu Nr.979 "Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas 02.00.00 "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" ir piešķīris Satiksmes ministrijai 14 225 226 EUR, lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto izdevumu kompensēšanu par valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu pasažieru pārvadājumiem, kurus veic saistībā ar sabiedrisko pakalpojumu līgumu.

2021. gada 31. decembrī *Sabiedrības* apgrozāmie līdzekļi pārsniedz tās īstermiņa saistības par 16 929 tūkst. EUR. Īstermiņa saistībās ir iekļauti nākamo periodu ieņēmumi 19 055 tūkst. EUR, kas saistīti ar Eiropas Savienības (ES) projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem dzelzceļa publiskajā infrastruktūrā, un pakāpeniski tiek norakstīti ieņēmumos, tāpēc ir zema riska iespēja, ka šo saistību segšanai būs nepieciešami finanšu līdzekļi. Kopējās likviditātes rādītājs ir 1,22, bet īstermiņa saistībās neiekļaujot nākamo periodu ieņēmumus, kas saistīti ar ES projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem dzelzceļa publiskajā infrastruktūrā, tas ir 1,61. 2021. gada 31. decembrī un 2022. gada sākumā nevienam ilgtermiņa aizņēmumam nav bijušas rādītāju neizpildes.

Saistību īpatsvars bilancē (kopējās saistības pret bilances kopsummu), salīdzinot ar 2020. gadu, ir samazinājies: koeficients uz 31.12.2021. ir 0,56 (iepriekš – 0,58). Saistību apjoma vērtēšanā galvenais kritērijs ir finanšu riska līmenis. Risku ietekmē aktīvu finansēšanas avoti un veidi: pieaugot aizņemtā kapitāla īpatsvaram bilances pasīvā, pieaug finanšu riska līmenis. Kreditoru saistībās ir iekļauti nākamo periodu ieņēmumi, kas saistīti ar ES projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem dzelzceļa publiskajā infrastruktūrā, izslēdzot nākamo periodu ieņēmumus no kreditoriem, saistību īpatsvars bilancē ir 0,22. Izvērtējot finanšu rādītājus, jāņem vērā, ka no Eiropas Kopienas fondiem un valsts saņemto līdzfinansējumu ES investīciju projektiem norāda bilances pasīvā "Nākamo periodu ieņēmumos" un noraksta atbilstoši izveidoto objektu kārtējā gada nolietojuma norakstījumu summu daļām, kuras attiecas uz saņemto finansiālo atbalstu peļņas vai zaudējumu aprēķinā "Pārējos ieņēmumos", bet objektu nolietojumu iekļauj postenī "Nolietojums, amortizācijas un vērtības samazinājums".

Neskatoties uz kravu pārvadājumu apjomu samazināšanos, *Sabiedrība* turpināja nodrošināt infrastruktūras un pakalpojumu sniegšanas kvalitāti un atbilstošu drošības līmeni, un kopējais *Latvijas dzelzceļa* kapitālieguldījumu apjoms 2021. gadā ir 12 041 tūkst. EUR, tajā skaitā:

- atjaunošanā ieguldīti 8 251 tūkst. EUR,
 - tajā skaitā, kapitālajā remontā 7 203 tūkst. EUR,
 - esošo IT sistēmu atjaunošanā 595 tūkst. EUR,
 - pārskata periodā iegādātas tehnoloģiskās iekārtas sliežu ceļu remontam un uzturēšanai, kā arī iekārtas turpmākai informācijas sistēmu un sakaru līdzekļu attīstībai un nemateriālie aktīvi kopumā 453 tūkst. EUR apmērā;
- infrastruktūras attīstībā ieguldīti 3 790 tūkst. EUR,
 - tajā skaitā, inovatīvo tehnoloģiju ieviešanā 1 191 tūkst. EUR,
 - pārējā attīstībā 2 599 tūkst. EUR.

3. MĒRĶI UN TURPMĀKĀ ATTĪSTĪBA

Latvijas dzelzceļa stratēģija un rīcības plāns akceptēts ar 05.07.2021. *Latvijas dzelzceļa* valdes lēmumu Nr.VL-34/240, un apstiprināts ar *Latvijas dzelzceļa* padomes 14.07.2021. lēmumu Nr.PA1.2./8-6.

Ar Ministru kabineta 16.06.2021. rīkojumu Nr.421 *Latvijas dzelzceļa* vispārējais stratēģiskais mērķis ir apstiprināts sekojošā redakcijā - Nodrošināt efektīvu, drošu un ilgtspējīgu dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu, piedāvājot arī konkurētspējīgus loģistikas, dzelzceļa ritošā sastāva remonta un apkopes, stratēģiski svarīgu objektu apsardzes pakalpojumus, sekmējot videi draudzīgu dzelzceļa pārvadājumu attīstību.

2021. gadā izstrādāta un ar 2021. gada 1. marta valdes lēmumu Nr. VL-9/95 apstiprināta un 18.03.2021. padomes lēmumu Nr. PA 1.2.13-13 zināšanai pieņemta "VAS "Latvijas dzelzceļš" koncepcija infrastruktūras attīstībai 2021 – 2035", kas ietver patreizējo infrastruktūras un ar to saistīto uzņēmuma darbības aspektu aprakstu un ieskicē *Latvijas dzelzceļa* stratēģiskās attīstības vīziju un tās

būtiskākos virzienus, kas tieši atainojas izstrādātajā *Latvijas dzelzceļa* vidēja termiņa darbības stratēģijā, uz infrastruktūras attīstību un modernizāciju vērstajos projektos u.c. dokumentos.

Domājot par *Latvijas dzelzceļa* attīstību un konkurētspēju nākotnē, līdz ar regulāriem kapitālieguldījumiem infrastruktūras kvalitātes un drošības līmeņa uzturēšanā finansiālo iespēju robežās turpinās darbs pie uzsāktā Kohēzijas fonda līdzfinansētā projekta "Rīgas dzelzceļa mezgla posma Sarkandaugava-Mangaļi-Ziemeļblāzma modernizācija" īstenošanas, par kura būvniecību 2019.gadā tika noslēgts līgums. Projekta ietvaros paredzēts paaugstināt caurvedes spēju, izbūvējot otros sliežu ceļus posmā Mangaļi – Ziemeļblāzma, modernizēt signalizācijas sistēmu atbilstoši mūsdienu tehnoloģijām, kā arī paaugstināt drošību, izbūvējot divlīmeņu šķērsojumus gājējiem. 2021.gadā projekta ietvaros pabeigti projektēšanas darbi un atsevišķos iecirkņos uzsākti būvdarbi.

2021. gadā uzsākta Kohēzijas fonda līdzfinansētā projekta "Dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācija" īstenošana, kura ietvaros paredzēts izbūvēt 48 stacijās paaugstinātās pasažieru platformas, paaugstinot pasažieru un vilcienu kustības drošību, pasažieru apkalpošanas kvalitāti un komfortu, kā arī samazinot ietekmi uz vidi. 2021.gadā tika noslēgti līgumi par būvdarbu veikšanu. Projekta ietvaros uzsākti projektēšanas darbi.

Vienlaicīgi notiek darbs pie vēl divu projektu sagatavošanas, kurus plānots īstenot ar Kohēzijas fonda līdzfinansējumu:

- "Nožogojumu un gājēju pāreju ierīkošana dzelzceļa infrastruktūras objektos";
- "Dzelzceļa infrastruktūras modernizācija vilcienu kustības ātruma paaugstināšanai".

Abos projektos veikti iepirkumi par projektēšanu un būvniecību, kā arī notiek darbs pie projektu iesniegumu sagatavošanai, lai nodrošinātu to iesniegšanu Centrālajai Finanšu un līgumu aģentūrai Kohēzijas fonda līdzfinansējuma piesaistei.

4. PĒTNIECĪBAS DARBI UN ATTĪSTĪBAS PASĀKUMI

Apzinoties turpmāko gadu izaicinājumus kvalificēta darbaspēka piesaistes jomā, *Latvijas dzelzceļš* ne tikai attīsta *Sabiedrības* Mācību centra piedāvātās tālākizglītības iespējas, bet sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti pēdējos gados ir ieviesis vairākas jaunas specializācijas dzelzceļa elektrosistēmu un dzelzceļa telekomunikāciju mācību programmās. Šo programmu apguve ļaus ne tikai attīstīt tehnoloģisko kapacitāti *Sabiedrībā* un *Koncernā*, bet arī nodrošināt nākotnes elektrificētās dzelzceļa infrastruktūras apkalpošanai nepieciešamos speciālistus.

2021. gadā veikti pētniecības darbi 36 300 EUR apmērā, no tiem izdevumi par *Sabiedrībā* veiktiem iekšējiem pētījumiem 25 125 EUR, izdevumi par citām iestādēm, uzņēmumiem, organizācijām pasūtītiem pētījumiem – 11 175 EUR. 2020.gadā veikti pētniecības darbi 114 183 EUR apmērā, no tiem iekšējie pētījumi 41 544 EUR.

No iekšējiem pētījumiem 2021.gadā ekonomiskajām izstrādēm izlietoti 15 075 EUR, fundamentāliem pētījumiem – 5 025 EUR, lietišķiem pētījumiem – arī 5 025 EUR. 2020.gadā ekonomiskajām izstrādēm izlietoti 24 926 EUR, fundamentāliem pētījumiem – 8 309 EUR, lietišķiem pētījumiem – arī 8 309 EUR.

5. INFORMĀCIJA PAR GALVENAJIEM AR KORPORATĪVĀS SOCIĀLĀS ATBILDĪBAS JOMĀM SAISTĪTAJIEM RISKIEM

VAS "Latvijas dzelzceļš" paziņojums par korporatīvo pārvaldību "Latvijas dzelzceļš" koncernā 2021.gadā tiks sniegts VAS "Latvijas dzelzceļš" konsolidētajā 2021.gada pārskatā.

Satiksmes drošības riski

VAS "Latvijas dzelzceļš" kā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs atbild par dzelzceļa infrastruktūras kontroles un drošības sistēmu vadību un aktīvi vada riskus, kas saistīti ar dzelzceļa satiksmes drošību. VAS „Latvijas dzelzceļš” ir izveidota drošības pārvaldības sistēma, kas ir integrēta pārvaldības un pamatdarbības procesos, ietverot dzelzceļa infrastruktūras drošas attīstības, uzturēšanas un ekspluatācijas īpašo prasību ievērošanai nepieciešamās procedūras, iekļaujot arī kustības vadības un signalizācijas sistēmas uzturēšanas un ekspluatācijas procedūras, personāla kompetenču pārvaldību.

Satiksmes drošības stāvokļa uzraudzībai atbilstoši „Latvijas dzelzceļš” koncerna „Satiksmes drošības politikai” ir ieviesta Satiksmes drošības iekšējās uzraudzības sistēma, kas ir periodisks preventīvo pasākumu komplekss. Galvenie sistēmas instrumenti ir satiksmes drošības stāvokļa monitorings, dzelzceļa infrastruktūras apskates, dažādas pārbaudes, tehniskās revīzijas, dzelzceļa speciālistu tehniskās mācības, satiksmes drošības instruktāžas.

Saskaņā ar “Latvijas dzelzceļš” koncerna risku vadības politiku neatkarīgi no atsevišķu risku vērtējumiem un veiktajiem kontroles pasākumiem, lēmumu pieņemšanā Koncernā par prioritāru risku noteikts satiksmes drošības apdraudējums un īstenojami risku mazināšanas un kontroles pasākumi.

Vides riski

“Latvijas dzelzceļš” koncerna sabiedrības vada riskus, lai nodrošinātu darbības atbilstību ES un nacionālā līmenī pieņemto tiesību aktu prasībām, tajā skaitā, kas attiecas uz klimata kontroli un vidi, un prasību integrēšanu LDz darbībā, kā arī globālo klimata prasību nodrošināšanu. Esošā riska kontrole ietver ārējā regulējuma pārņemšanu “Latvijas dzelzceļš” koncerna vides un energopārvaldības politikā un no tās izrietošos noteikumus, Vides un energopārvaldības programmā:

- LDz koncernā ir ieviesta sertificēta energopārvaldības sistēma (nepārtraukta nozīmīgo energopatēriņa jomu analīze) un trokšņa pārvaldība (izstrādātas stratēģiskās trokšņa kartes un rīcības plāns trokšņa samazināšanai).
- 2022. gadā plānots sertificēt arī vides pārvaldības sistēmu, atbilstoši ISO 14001:2015 standarta prasībām, kas tiks integrēta ar sertificēto energopārvaldības sistēmu.
- Regulāri tiek nodrošināts vides monitorings (grunts un gruntsūdens, notekūdeņi un lietus ūdeņi, trokšņa līmenis un piesārņojošo vielu emisijas gaisā), ar naftas produktiem piesārņoto, t.sk., vēsturiski piesārņoto, vietu apsekošana, izpēte, sanācijas pasākumi.
- Ir nodrošinātas periodiskas darbinieku apmācības - zināšanu celšanai un pārbaudei, kā arī darbinieku informēšana par uzņēmuma aktualitātēm vides un energopārvaldības jomā.
- Kopīgi ar citiem valsts dienestiem tiek organizētas Civilās aizsardzības un katastrofas novēršanas mācības.

Darba vides riski

Koncerna sabiedrību pamatdarbības nodrošināšanai darbs notiek tiešā sliežu ceļu tuvumā, t.i. paaugstinātas bīstamības apstākļos un katram darbiniekam ir stingri jāievēro visas darba aizsardzības prasības, tostarp augstas redzamības aizsargapģērba valkāšana un nepārtraukta modrība pār ritošā sastāva pārvietošanos noteiktajā darba zonā. Risku pārvaldība tiek nodrošināta saskaņā ar “Latvijas dzelzceļš” koncerna Darba aizsardzības politiku un Koncerna sabiedrības uztur un pilnveido darba aizsardzības sistēmas, tiek veikts regulārs darba vides risku izvērtējums saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

Darba aizsardzības nodrošināšanas procesā prioritāte vērsta uz preventīvām darbībām, lai nepieļautu (novērstu) darbinieku drošībai bīstamus un veselībai kaitīgus darba vides riskus. Praktiski, izstrādājot darba aizsardzības instrukcijas, tiek pielietota “Darba aizsardzības instrukcijas satura un struktūras paraugs” (MK 10.08.2010. noteikumiem Nr.749 2.pielikums), kurš sevī ietver drošu darba veikšanas procesu uzsākot darbu, veicot darbu un beidzot darbu, un darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās.

Korupcijas un interešu konflikta riski

“Latvijas dzelzceļš” koncerna sabiedrības savā ikdienas darbā ievēro korupcijas novēršanas principus. “Latvijas dzelzceļš” koncernā tiek īstenoja Krāpšanas novēršanas politika, kas veido iekšējās kontroles vidi, lai nodrošinātu krāpšanas, korupcijas un interešu konfliktu novēršanu, trauksmes celšanas sistēmas darbību un ikdienas rīcības atbilstību tiesību aktiem.

“Latvijas dzelzceļš” koncerna Ētikas kodekss nosaka darbinieku profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus. Koncerna sadarbības partneri, parakstot līgumu, apliecina, ka ir iepazinušies ar koncerna mājas lapā www.ldz.lv publicētajiem “Latvijas dzelzceļš” koncerna sadarbības partneru biznesa ētikas pamatprincipiem, atbilst tiem un apņemas arī turpmāk strikti tos ievērot un nodrošināt, ka tos ievēro arī tā darbinieki un ar līguma izpildi saistītie apakšuzņēmēji.

Atbilstības riski

“Latvijas dzelzceļš” koncerna sabiedrības vada riskus un veic nepieciešamos pasākumus darbības atbilstības nodrošināšanai. Koncernā tiek īstenota vienota tiesiskā nodrošinājuma politika ar mērķi nodrošināt attiecināmo tiesību normu vienveidīgu un pareizu piemērošanu. Koncerna sabiedrību pamatdarbība tiek organizēta ņemot vērā ārējo tiesību aktu, tostarp, sankciju regulējuma prasības un to izmaiņas. Risku pārvaldībai atbilstoši izmaiņām tiek pārskatīti procesi un aktualizētas esošās iekšējās kontroles.

Reputācijas riski

“Latvijas dzelzceļš” koncerna sabiedrības veic pasākumus reputācijas risku novēršanai un mazināšanai gan tīši vai netīši radītu ārēju notikumu rezultātā, gan iekšējās komunikācijas kļūdas vai darbinieku neatbilstošas rīcības dēļ. Riska pārvaldīšanai ikdienas procesos savlaicīgi tiek identificētas potenciālās komunikācijas tēmas un komunikācijas riski, tiek veikts pastāvīgs mediju, publiskās vides un sabiedrības viedokļa monitorings, nodrošināta komunikācija par Koncerna darbību, veicināta sabiedrības informētība un izpratne par Koncerna darbības virzieniem un tā aktualitātēm.

6. FILIĀLES UN PĀRSTĀVNICĪBAS ĀRVALSTĪS

Kopš 2012. gada darbojas *Latvijas dzelzceļa* pārstāvniecība Krievijas galvaspilsētā Maskavā.

Kopš 2017. gada darbojas *Latvijas dzelzceļa* pārstāvniecība Baltkrievijas galvaspilsētā Minskā.

Sabiedrībai nav ārvalstu filiāļu.

7. NOTIKUMI PĒC 2021. GADA PĀRSKATA SASTĀDĪŠANAS DATUMA UN DARBĪBAS TURPINĀŠANA

2020. gada un 2021. gada krāvu pārvadājumu tendences, kā arī pašreizējie pasaules un reģiona ekonomiku potenciāli satricinošie notikumi, tostarp koronavīrusa Covid-19 pandēmija, liecina, ka situācija, kas saistīta ar krāvu pārvadājumu apjomiem, būtiski neuzlabosies.

Tomēr, neskatoties uz sarežģīto situāciju, *Latvijas dzelzceļa* vadība secina, ka finanšu pārskatu sagatavošanā ir piemērojams darbības turpināšanas princips, kas pamatots ar uzsāktu jaunā *Koncerna* biznesa modeļa īstenošanu, krīzes plāna izpildi un organizatorisko un tehnoloģisko procesu pārskatīšanu, kas ir rezultējies un arī turpmāk rezultēsies izmaksu samazināšanā, un nepieciešamā valsts līdzekļu finansējuma saņemšanu Daudzgaļu līguma “Par VAS “Latvijas dzelzceļš” pārvaldīšanā esošās publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un attīstības plānošanu un finansēšanu”, kurš ir noslēgts starp VAS “Latvijas dzelzceļš” un Satiksmes ministriju, ietvaros. Turklāt, 2022.gadā turpināsies darbs pie jaunā *Koncerna* biznesa modeļa un *Sabiedrības* vidēja termiņa darbības stratēģijas līdz 2025.gadam īstenošanas.

Sabiedrības galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa un loģistikas pakalpojumus Latvijas valsts un tautsaimniecības interesēs. Šī uzdevuma nodrošināšanai ir noslēgts Daudzgaļu līgums ar Satiksmes ministriju, kurā ir paredzēta kārtība finanšu līdzsvara nodrošināšanai.

2021. gadā nepieciešamais finanšu līdzsvara nodrošināšanas finansējums atzīts ieņēmumu sastāvā saskaņā ar 20.SGS “Valsts atbalsts” minētajiem atzīšanas principiem. Šie principi nosaka valsts dotācijas atzīšanu tajā brīdī, kad pastāv pamatota pārliecība par nosacījumu, kas saistīti ar dotācijas saņemšanu, izpildi. Turklāt dotācijas, kas attiecas uz izmaksu segšanu, ir atzīstamas tajā periodā, kad notikušas izmaksas, pie nosacījuma, ka pastāv pamatota pārliecība par dotācijas saņemšanu nākotnē.

Kritēriji, lai *Sabiedrība* saņemtu finanšu līdzsvara maksājumu, ir Daudzgaļu līgumā paredzēto finanšu līdzsvara nosacījumu neizpilde. Ņemot vērā to, ka 2021. gadā *Sabiedrība* neizpildīja Daudzgaļu līgumā paredzētos finanšu līdzsvara nosacījumus, attiecīgi izpildījās kritēriji Daudzgaļu līgumā paredzēto finanšu līdzsvara maksājumu saņemšanai.

Ar mērķi uzskatāmi parādīt finanšu pārskatā kopējo atzīto finanšu līdzsvara maksājumu *Sabiedrības* peļņas vai zaudējumu aprēķinā tiek uzrādīta papildu kolonna “2021. gada rezultāts pirms finanšu līdzsvara maksājumiem” un kolonna “2020. gada rezultāts pirms finanšu līdzsvara maksājumiem”. Šīs informācijas atklāšanu neparedz Starptautisko finanšu pārskatu standartu (SFPS)

prasības, un tā sniegta kā papildu rādītājs, ar mērķi izpildīt Daudzgaļu līguma prasības par informācijas atklāšanu finanšu pārskatos attiecībā uz *Sabiedrības* pārskata gada peļņu vai zaudējumiem.

Lai arī pastāv pārlicība par finanšu līdzekļu saņemšanu, pastāv nenoteiktība attiecībā uz *Sabiedrībai* nepieciešamo papildu finanšu līdzekļu saņemšanas laiku. Šī nenoteiktība attiecas gan uz līdzekļiem, lai kompensētu dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un atjaunošanas izmaksas pilnā apmērā sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai visa 2022. gada laikā saskaņā ar noslēgtā Daudzgaļu līguma prasībām, gan uz līdzekļiem *Latvijas dzelzceļa* finanšu līdzsvara nodrošināšanai Daudzgaļu līguma ietvaros.

Papildus jānorāda, ka atbilstoši 2022. gada 12. janvāra Ministru kabineta rīkojumam Nr.13 "Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" izšķirošās ietekmes un līdzdalības izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "LDZ infrastruktūra" un valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" netiešas izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"" un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "LDZ ritošā sastāva serviss" līdzdalības un tiešas izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"", paredzēts izbeigt VAS "Latvijas dzelzceļš" līdzdalību "LDZ infrastruktūra", to likvidējot, un reorganizācijas rezultātā SIA "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"" pievienot SIA "LDZ ritošā sastāva serviss".

8. FINANŠU REZULTĀTS

Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi - rezultāts ir 0 sakarā ar to, ka *Latvijas dzelzceļš* ir atzinis valsts finansējumu normatīvajos aktos noteiktā valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja finanšu līdzsvara nodrošināšanai.

9. PAZIŅOJUMS PAR VALDES ATBILDĪBU

Sabiedrības Valde (turpmāk tekstā – *Vadība*) ir atbildīga par *Sabiedrības* finanšu pārskata sagatavošanu.

VAS "Latvijas dzelzceļš" finanšu pārskats no 10. līdz 28. lapai ir sagatavots, pamatojoties uz grāmatvedības ierakstiem un attaisnojuma dokumentiem, un sniedz patiesu un skaidru priekšstatu par *Sabiedrības* finansiālo stāvokli 2021. gada 31. decembrī, tās 2021. gada darbības rezultātiem un naudas plūsmām.

Iepriekš minētais finanšu pārskats ir sagatavots saskaņā ar ES apstiprinātajiem Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem, balstoties uz uzņēmējdarbības turpināšanas principu. *Sabiedrības* finanšu pārskata sagatavošanas gaitā *Vadības* pieņemtie lēmumi un izdarītie novērtējumi ir bijuši piesardzīgi un pamatoti.

Sabiedrības Vadība ir atbildīga par atbilstošas uzskaites sistēmas nodrošināšanu, *Sabiedrības* aktīvu saglabāšanu, kā arī par krāpšanas un citu *Sabiedrībā* izdarītu pārkāpumu atklāšanu un novēršanu. *Vadība* ir atbildīga par Latvijas Republikas likumdošanas prasību izpildi.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

R.Pļavnieks

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

FINANŠU PĀRSKATS

APVIENOTO IENĀKUMU PĀRSKATS PAR 2021.GADU

(EUR)

	2021.GADA REZULTĀTS PIRMS FINANŠU LĪDZSVARA MAKSĀJUMIEM	2021	2020.GADA REZULTĀTS PIRMS FINANŠU LĪDZSVARA MAKSĀJUMIEM	2020
Ieņēmumi	127 046 379	157 710 504	134 021 827	156 536 122
Pārējie ieņēmumi	21 996 547	21 996 547	26 982 254	26 982 254
Pamatdarbības ieņēmumi kopā	149 042 926	179 707 051	161 004 081	183 518 376
Preču, materiālu un pakalpojumu izmaksas	(39 513 080)	(39 513 080)	(44 581 973)	(44 581 973)
Personāla izmaksas	(87 930 262)	(87 930 262)	(94 311 415)	(94 311 415)
Nolietojums, amortizācijas un vērtības samazinājums	(50 099 213)	(50 099 213)	(67 832 906)	(67 832 906)
Pārējās izmaksas	(864 069)	(864 069)	(1 860 624)	(1 860 624)
Pamatdarbības izmaksas kopā	(178 406 624)	(178 406 624)	(208 586 918)	(208 586 918)
Pamatdarbības peļņa/ (zaudējumi)	(29 363 698)	1 300 427	(47 582 837)	(25 068 542)
Ieņēmumi no līdzdalības	145 070	145 070	19 180 710	19 180 710
<i>radniecīgo sabiedrību kapitālā</i>	<i>144 231</i>	<i>144 231</i>	<i>19 179 528</i>	<i>19 179 528</i>
<i>citu sabiedrību kapitālā</i>	<i>839</i>	<i>839</i>	<i>1 182</i>	<i>1 182</i>
Ieņēmumi no ieguldījumu vērtības samazinājuma korekcijas	-	-	7 561 000	7 561 000
Finanšu ieņēmumi	423 434	423 434	557 974	557 974
Finanšu izmaksas	(1 868 931)	(1 868 931)	(2 231 142)	(2 231 142)
Peļņa / (zaudējumi) pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa	(30 664 125)	-	(22 514 295)	-
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	-	-	-	-
Pārskata gada peļņa/ (zaudējumi)	(30 664 125)	-	(22 514 295)	-
Apvienotie ienākumi/ izdevumi	-	-	-	-
Pārskata gada peļņa/ (zaudējumi) un apvienotie ienākumi, kas attiecināmi uz akcionāriem	(30 664 125)	-	(22 514 295)	-

Pielikumi no 16. līdz 28. lapai ir šī finanšu pārskata neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

R.Pļavnieks

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:

Finanšu daļas vadītāja

T.Labzova-Ceicāne

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI 2021.GADA 31.DECEMBRĪ

	(EUR)	
AKTĪVI	31.12.2021.	31.12.2020.
Ilgtermiņa ieguldījumi		
Pamatlīdzekļi	536 042 565	571 878 389
Tiesības lietot aktīvus	7 497 666	10 140 886
Nemateriālie ieguldījumi	962 588	1 127 980
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	10 491 828	5 487 499
Līdzdalība meitas sabiedrību kapitālā	121 982 718	121 982 718
Aizdevumi radniecīgajām sabiedrībām	23 826 503	38 811 049
Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi	84 108	84 108
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā	700 887 976	749 512 629
Approzāmie līdzekļi		
Krājumi	4 844 425	6 932 327
Pircēju, pasūtītāju parādi un citi debitori	3 752 736	3 246 672
Aizdevumi radniecīgajām sabiedrībām	5 516 492	4 622 731
Radniecīgo sabiedrību parādi	5 055 985	6 576 576
Uzkrātie ieņēmumi	40 167 420	9 503 295
Nauda un naudas ekvivalenti	36 098 259	59 301 731
Approzāmie līdzekļi kopā	95 435 317	90 183 332
Aktīvi kopā	796 323 293	839 695 961

(turpinājums nākamajā lapā)

PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI 2021.GADA 31.DECEMBRĪ (TURPINĀJUMS)

(EUR)

PASĪVI	31.12.2021.	31.12.2020.
Pašu kapitāls un saistības		
Pašu kapitāls		
Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	289 142 391	289 142 391
Rezerves un nesadalītā peļņa	62 092 661	62 092 661
Pašu kapitāls kopā	351 235 052	351 235 052
Saistības		
Ilgtermiņa saistības		
Uzkrājumi	250 857	245 409
Aizņēmumi no kredītiestādēm	90 556 751	120 615 523
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	930 116	828 087
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	19 437 751	19 422 967
Nomas saistības	5 197 208	7 664 419
Nākamo periodu ieņēmumi	250 209 081	261 328 621
Ilgtermiņa saistības kopā	366 581 764	410 105 026
Īstermiņa saistības		
Aizņēmumi no kredītiestādēm	30 058 772	38 212 777
Uzkrājumi	776 696	3 299
Parādi piegādātājiem, darbuzņēmējiem un pārējie kreditori	17 265 928	14 923 707
Parādi radniecīgām sabiedrībām	2 684 701	2 137 377
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	5 849 734	760 059
Nomas saistības	2 390 272	2 562 751
Nākamo periodu ieņēmumi	19 480 374	19 755 913
Īstermiņa saistības kopā	78 506 477	78 355 883
Saistības kopā	445 088 241	488 460 909
Pašu kapitāls un saistības kopā	796 323 293	839 695 961

Pielikumi no 16. līdz 28. lapai ir šī finanšu pārskata neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

R.Pļavnieks

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu daļas vadītāja

T.Labzova-Ceicāne

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

PAŠU KAPITĀLA IZMAIŅU PĀRSKATS

	PAMATKAPITĀLS	REZERVES	NESADALĪTĀ PEĻŅA	(EUR) PAŠU KAPITĀLS KOPĀ
Par 2020.gadu				
Uz 01.01.2020.	256 720 375	34 294 995	27 823 610	318 838 980
Peļņa ieskaitīta rezervēs	-	4 184 250	(4 184 250)	-
Maksājumi par valsts kapitāla izmantošanu no 2019.gada peļņas	-	-	(25 944)	(25 944)
Pamatkapitāla palielināšana	32 422 016	-	-	32 422 016
Uz 31.12.2020.	289 142 391	38 479 245	23 613 416	351 235 052
Par 2021.gadu				
Uz 01.01.2021.	289 142 391	38 479 245	23 613 416	351 235 052
Pārskata gada peļņa/ (zaudējumi)	-	-	-	-
Uz 31.12.2021.	289 142 391	38 479 245	23 613 416	351 235 052

Pielikumi no 16. līdz 28. lapai ir šī finanšu pārskata neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

R.Pļavnieks

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu daļas vadītāja

T.Labzova-Ceicāne

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS

PAR 2021.GADU (PĒC NETIEŠĀS METODES)

(EUR)

	2021	2020
Pamatdarbības naudas plūsma		
Peļņa pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa	-	-
Korekcijas:		
Pamatlīdzekļu nolietojums un citas vērtības samazinājuma korekcijas	32 124 655	48 332 129
Nemateriālo ieguldījumu amortizācija un citas vērtības samazinājuma korekcijas	422 414	537 968
Uzkrājumu veidošana	778 845	(1 736 194)
Peļņa vai zaudējumi no ārvalstu valūtas kursu svārstībām	(167 377)	14 460
Ieņēmumi no līdzdalības radniecīgo sabiedrību un citu sabiedrību pamatkapitālā	(145 070)	(19 180 710)
Ieņēmumi no ieguldījumu vērtības samazinājuma korekcijas	-	(7 561 000)
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	(423 434)	(557 974)
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	1 868 931	2 231 142
Peļņa pirms apgrozāmo līdzekļu un īstermiņa kreditoru atlikumu izmaiņu ietekmes korekcijām	34 458 964	22 079 821
Korekcijas:		
Nākamo periodu izdevumu un debitoru parādu atlikumu pieaugums	(29 986 754)	(9 334 169)
Krājumu atlikumu samazinājums	1 591 697	4 835 142
Piegādātājiem, darbuizpildītājiem un pārējiem kreditoriem maksājamo parādu atlikumu pieaugums	6 413 011	11 373 392
Bruto pamatdarbības naudas plūsma	12 476 918	28 954 186
Izdevumi procentu maksājumiem	(1 895 422)	(2 237 474)
Pamatdarbības neto naudas plūsma	10 581 496	26 716 712
Ieguldīšanas darbības naudas plūsma		
Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu iegāde	(15 048 454)	(17 818 753)
Ieņēmumi no pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu pārdošanas	796 237	1 432 564
Saņemtās subsīdijas vai dotācijas	6 178 653	4 714 890
Izsniegtie aizdevumi	-	(512 512)
Ieņēmumi no aizdevumu atmaksas	14 426 025	4 323 745
Saņemtie procenti	429 518	551 816
Saņemtās dividendes	145 070	19 180 710
Ieguldīšanas darbības neto naudas plūsma	6 927 049	11 872 460

(turpinājums nākamajā lapā)

NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS PAR 2021.GADU (TURPINĀJUMS)

(EUR)

	2021	2020
Finansēšanas darbības naudas plūsma		
Pamatkapitāla palielināšana	-	32 422 016
Saņemtie aizņēmumi	10 540 322	10 000 647
Izdevumi aizņēmumu atmaksāšanai	(48 753 099)	(40 359 705)
Izdevumi nomāto pamatlīdzekļu izpirkumam	(2 660 638)	(2 751 911)
Izmaksātās dividendes	-	(25 944)
Finansēšanas darbības neto naudas plūsma	(40 873 415)	(714 897)
Valūtas kursu svārstību rezultāts	161 398	(801)
Naudas un tās ekvivalentu izmaiņas pārskata gadā	(23 203 472)	37 873 474
Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada sākumā	59 301 731	21 428 257
Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada beigās	36 098 259	59 301 731

Pielikumi no 16. līdz 28. lapai ir šī finanšu pārskata neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

R.Pļavnieks

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu daļas vadītāja

T.Labzova-Ceicāne

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

FINANŠU PĀRSKATA PIELIKUMS

1. VISPĀRĪGĀ INFORMĀCIJA PAR SABIEDRĪBU

Sabiedrības nosaukums	LATVIJAS DZELZCEĻŠ
Sabiedrības juridiskais statuss	Valsts akciju sabiedrība
Adrese	Gogoļa iela 3, Rīga, LV-1547
Vienotais reģistrācijas numurs	40003032065
Reģistrācijas datums Uzņēmumu reģistrā	01.10.1991.
Reģistrācijas datums Komercreģistrā	10.09.2004.
Reģistrācijas vieta	Rīga
Komersanta reģistrācijas apliecības izdošanas datums	10.09.2014.
Pamatdarbības veids (NACE 2. red.)	42.12 Dzelzceļu un metro būvniecība 52.21 Sauszemes transporta palīgdarbības
Akcionārs	Latvijas Republika (100%)
Kapitāla daļu turētājs	Latvijas Republikas Satiksmes ministrija Gogoļa iela 3, Rīga, LV-1743
Pārraudzības institūcija	Sabiedrības padome
Padome	Jānis LANGE, padomes priekšsēdētājs Andris LIEPIŅŠ, padomes priekšsēdētāja vietnieks ar 11.11.2021., padomes loceklis Andris MALDUPS, padomes loceklis Reinis CEPLIS, padomes loceklis Juris KAĻEŅUKS, padomes loceklis no 02.02.2022. Aigars LAIZĀNS, padomes loceklis līdz 01.02.2021.
Valde	Māris KLEINBERGS, valdes priekšsēdētājs Vita BALODE-ANDRŪSA, valdes locekle Rinalds PĻAVNIEKS, valdes loceklis no 01.08.2021. Ēriks ŠMUKSTS, valdes loceklis līdz 14.01.2022.
Revidenta nosaukums, adrese un atbildīgais zvērinātais revidents	SIA "PricewaterhouseCoopers" vienotais reģ. Nr. 40003142793 LZRA komercsabiedrības licence Nr.5 Kr.Valdemāra iela 21-21 Rīga, LV-1010 Latvija Atbildīgā zvērinātā revidente Ilandra Lejiņa Sertifikāts Nr.168
Pārskata gads	2021.gada 1.janvāris – 2021.gada 31.decembris

2. GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES UN NOVĒRTĒŠANAS PRINCIPI

2.1. GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES UN NOVĒRTĒŠANAS PRINCIPI

Šis finanšu pārskats ir sagatavots saskaņā ar ES apstiprinātajiem Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem (SFPS). Ņemot vērā ES apstiprināšanas procedūru, šajā pielikumā ir atspoguļoti arī standarti un interpretācijas, kas nav apstiprināti piemērošanai ES, jo šiem standartiem un interpretācijām var būt ietekme uz Sabiedrības finanšu pārskatiem nākamajos periodos, ja tie tiek apstiprināti.

Finanšu pārskats ir sagatavots, balstoties uz sākotnējo izmaksu uzskaites metodi un uzņēmējdarbības turpināšanas principu.

Pārskata periodā *Latvijas dzelzceļa* vadība ir mainījusi grāmatvedības politiku attiecībā uz izdevumu uzrādīšanu peļņas vai zaudējumu aprēķinā – ja iepriekš peļņas vai zaudējumu aprēķins tika uzrādīts pēc izdevumu funkcijas, tad, sākot ar šo pārskata periodu, tas tiks uzrādīts pēc izdevumu veida. Pamatojums uzrādīšanas maiņai balstās uz vairākiem faktoriem:

- Līdz šim lietotā izdevumu klasificēšana pēc funkcijas metodes apgrūtina *Latvijas dzelzceļa* vadībai veikt salīdzinājumu ar *Sabiedrības* budžetēšanas un plānošanas dokumentiem (tiek gatavoti pēc izdevumu veida), tādējādi nenodrošinot atbilstošu informāciju lēmumu pieņemšanai.

- Analizējot līdzīgus infrastruktūras uzņēmumus Eiropas Savienībā, secināts, ka praktiski visi dzelzceļa infrastruktūras uzņēmumi un lielākā daļa kravas pārvadātāju uzrāda savos finanšu pārskatos peļņas vai zaudējumu aprēķinu pēc izdevumu veida. Līdz ar to, mainot peļņas vai zaudējumu aprēķina uzrādīšanas veidu, tiks nodrošināta labāka salīdzināmība ar citiem līdzīgiem uzņēmumiem, kā arī tiks nodrošināts lielāks caurspīdīgums, tādējādi sniedzot vēl skaidrāku priekšstatu par Sabiedrības darbību, salīdzinot to ar konkurentiem.

- Izdevumu klasifikācijas maiņai nav ietekmes uz *Sabiedrības* finansiālo situāciju.

2020. gada salīdzinošie peļņas vai zaudējumu aprēķina rādītāji ir atbilstoši pārklasificēti, lai nodrošinātu salīdzināmību. Pārējo pārskatu posteņu uzrādīšanas un klasifikācijas veids ir saglabājies nemainīgs pārskata perioda laikā, kā arī salīdzināmajos pārskata periodos.

Starptautiskie finanšu pārskatu standarti prasa *Sabiedrības Vadībai* piemērot tādas pieņēmumus un spriedumus, sagatavojot finanšu pārskatus, kas ietekmē aktīvu un saistību vērtības, kā arī pārskata datumā atklājamo informāciju, kā arī pārskata periodā atzīto ieņēmumu un izdevumu summas. Faktiskie rezultāti var atšķirties no šīm aplēsēm. Izņemot zemāk minētās, nav citu jomu, kas prasītu nozīmīgu vai sarežģītu pieņēmumu izdarīšanu, vai jomu, kur izdarītie pieņēmumi un aplēses būtu nozīmīgas finanšu pārskatu kontekstā.

Pārskata gadā nav stājušies spēkā Starptautiskie finanšu pārskatu standarti, to grozījumi un to interpretāciju grozījumi, kuru ieviešanai bija būtiska ietekme uz *Sabiedrības* darbību.

Pārskata gadā ar 2021. gada 1. janvāri ir stājušies spēkā un ir apstiprināti lietošanai ES sekojoši standarta grozījumi:

- Ar Covid-19 saistītās īres nomas koncesijas — 16. SFPS grozījumi;
- Procentu likmju etalona (IBOR) reforma – 2. posma grozījumi 9. SFPS, 39. SGS, 7. SFPS, 4. SFPS un 16. SFPS.

Ar 2022. gada 1. janvāri vai vēlāk stāsies spēkā sekojoši standarta grozījumi vai interpretācijas, kuri varētu ietekmēt *Sabiedrības* finanšu pārskatus un kuru ietekmi *Sabiedrības Vadība* pašlaik novērtē, tomēr sākotnējās aplēses liecina, ka tā nebūs būtiska:

- Saistību klasifikācija kā īstermiņa vai ilgtermiņa – grozījumi 1. SGS (izdoti 2020. gada 23. janvārī un stājas spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2022. gada 1. janvārī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES);
- Šauras darbības jomas grozījumi 16. SGS, 37. SGS un 3. SFPS un lkgadējie uzlabojumi SFPS 2018.–2020. – 1. SFPS, 9. SFPS grozījumi, 16. SFPS un 41. SGS (izdoti 2020. gada 14. maijā un spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2022. gada 1. janvārī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES);
- Saistību klasificēšana kā īstermiņa vai ilgtermiņa, spēkā stāšanās datuma atlikšana – 1. SGS grozījumi (izdoti 2020. gada 15. jūlijā un spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2023. gada 1. janvārī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES);

- Grozījumi 1. SGS un 2. SFPS prakses paziņojumā: Grāmatvedības politiku atklāšana (izdota izdoti 2021. gada 12. februārī un spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2023. gada 1. janvārī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES);
- Grozījumi 8. SGS: Grāmatvedības aplēšu definīcija (izdoti 2021. gada 12. februārī un spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2023. gada 1. janvārī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES);
- Ar Covid-19 saistītās īres koncesijas — 16. SFPS grozījumi (izdoti 2021. gada 31. martā un ir spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2021. gada 1. aprīlī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES).

Sabiedrības Vadība ir veikusi citu standartu un interpretāciju, kas stāsies spēkā, sākot ar 2022. gada 1. janvāri, ietekmes novērtējumu un nesagaida to būtisku ietekmi uz *Sabiedrības* finanšu pārskatiem.

2.2. ĀRVALSTU VALŪTAS PĀRVĒRTĒŠANA

Uzskaites un pārskatu valūta

Finanšu pārskatu posteņi tiek uzskaitīti tās ekonomiskās vides valūtā, kurā *Sabiedrība* darbojas (uzskaites valūta). Finanšu pārskatu posteņi ir uzrādīti Latvijas Republikas oficiālajā valūtā *euro* (EUR), kas ir *Sabiedrības* pārskatu valūta.

Darījumi un atlikumi ārvalstu valūtās

Visi darījumi ārvalstu valūtā tiek pārrēķināti EUR pēc darījuma dienas sākumā spēkā esošā Eiropas Centrālās bankas publicētā EUR atsauces kursa. Monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtā pārskata gada pēdējā dienā finanšu pārskatā tiek norādīti, tos pārrēķinot EUR saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu pēc Eiropas Centrālās bankas publicētā valūtas kursa, kas ir spēkā pārskata gada pēdējās dienas beigās.

Valūtu kursa starpības, kas rodas no norēķiniem valūtās, tiek atzītas peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Ārvalstu valūtas kursi

ĀRVALSTU VALŪTA	EUR 31.12.2021.	EUR 31.12.2020.
USD	1.13260	1.22710
CHF	1.03310	1.08020
RUB	85.30040	91.46710

2.3. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI

Nemateriālie ieguldījumi galvenokārt sastāv no programmatūras licencēm. Sākotnēji tos atzīst iegādes izmaksās. Nemateriālajiem ieguldījumiem ir noteikts un ierobežots lietošanas laiks. Turpmāk nemateriālie ieguldījumi tiek uzrādīti iegādes vērtībā, atskaitot uzkrāto nolietojumu un zaudējumus no vērtības samazināšanās.

Turpmākās izmaksas tiek kapitalizētas, palielinot esošā nemateriālā ieguldījuma vērtību, vai atzītas kā atsevišķs nemateriāls ieguldījums tikai tad, ja no tām *Sabiedrībai* ir sagaidāmi nākotnes ekonomiskie labumi un šīs izmaksas ir iespējams ticami noteikt. Pārējās izmaksas tiek norakstītas peļņas vai zaudējumu pārskatā to rašanās brīdī.

Nemateriālajiem ieguldījumiem nolietojumu aprēķina pēc lineārās metodes, lai norakstītu to iegādes vērtību lietderīgās izmantošanas perioda laikā un to iekļauj attiecīgā perioda peļņas vai zaudējumu pārskatā. Pamatā nemateriālie ieguldījumi tiek nolietoti 5 gadu laikā.

2.4. PAMATLĪDZEKĻI

Pamatlīdzekļi tiek atzīti saskaņā ar iegādes izmaksu metodi, kā aprakstīts zemāk, atskaitot uzkrāto nolietojumu un jebkuru uzkrāto vērtības samazinājumu, ja tāds ir nepieciešams.

Iegādes izmaksās iekļauj uz pamatlīdzekļa iegādi tieši attiecināmās izmaksas. Pašu izveidoto pamatlīdzekļu vērtība sastāv no materiālu cenas un tiešajām darba izmaksām, kā arī jebkurām citām

izmaksām, kas tieši saistāmas ar pamatlīdzekļa nodrošināšanu darba stāvoklī tam paredzētajam mērķim, un pamatlīdzekļu nojaukšanas un aizvešanas izmaksām un vietas, kur pamatlīdzeklim jāatrodas, atjaunošanu. Tādu datorprogrammu iegādes izmaksas, kas ir cieši saistītas ar iekārtas funkcionalitāti un nevar tikt no tās atdalītas, tiek kapitalizētas kā šo iekārtu sastāvdaļa.

Sabiedrība kapitalizē pamatlīdzekļus, kuru vērtība pārsniedz 500 EUR un lietderīgās kalpošanas laiks pārsniedz vienu gadu. Ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos tiek kapitalizēti un atspoguļoti kā pamatlīdzekļi.

Ja atsevišķu pamatlīdzekļu sastāvdaļu lietderīgās kalpošanas laiki atšķiras, tie tiek uzskaitīti kā atsevišķas pamatlīdzekļu sastāvdaļas. Pamatlīdzekļu aplēstās atlikušās vērtības un lietderīgās kalpošanas laiki tiek pārskatīti un nepieciešamības gadījumā koriģēti katrā pārskata gada datumā.

Turpmākās izmaksas tiek iekļautas aktīva bilances vērtībā vai atzītas kā atsevišķs aktīvs tikai tad, kad pastāv liela varbūtība, ka ar šo posteni saistītie nākotnes saimnieciskie labumi iepildīs *Sabiedrība* un šī posteņa izmaksas var ticami noteikt. Pārējās pamatlīdzekļu kārtējā remonta un uzturēšanas izmaksas tiek iekļautas tā perioda peļņas vai zaudējumu pārskatā, kurā tās ir radušās.

Peļņa vai zaudējumi no pamatlīdzekļu izslēgšanas tiek aprēķināti kā starpība starp pamatlīdzekļa bilances vērtību un pārdošanas rezultātā gūtajiem ieņēmumiem un iekļauti attiecīgā perioda peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Gadījumos, kad kāda pamatlīdzekļa bilances vērtība ir augstāka par tā atgūstamo vērtību, attiecīgā pamatlīdzekļa vērtība tiek norakstīta līdz tā atgūstamajai vērtībai (skat. 3.pielikumu).

Nolietojums

Pamatlīdzekļu nolietojums tiek aprēķināts pēc lineārās metodes, nolietojums tiek iekļauts peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos tiek nolietoti īsākajā no nomas perioda vai līdzīga pamatlīdzekļa lietderīgās kalpošanas laika pēc likmēm, kas pielietotas kategorijai, kurā ietilpst ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos. Zemei nolietojums netiek aprēķināts.

Sabiedrības pamatlīdzekļiem pārskata perioda nolietojuma summa aprēķināta no katra pamatlīdzekļa atlikušās vērtības, piemērojot attiecīgajam pamatlīdzeklim noteikto kalpošanas laiku.

PAMATLĪDZEKĻI	KALPOŠANAS LAIKS
Ēkas un būves	10-130 gadi
Ilggadīgie stādījumi	40 gadi
Dzelzceļa ritošais sastāvs – vagoni tehnoloģiskām vajadzībām	22-40 gadi
Dzelzceļa ritošais sastāvs – lokomotīves, dīzeļvilcieni un tehnoloģiskās iekārtas	5-40 gadi
Sliežu ceļu mašīnas	30 gadi
Skaitļošanas iekārtas, sakaru līdzekļi, kopētāji un to aprīkojums	3-10 gadi
Pārējie pamatlīdzekļi	5-30 gadi

Nepabeigtā celtniecība

Aktīvi, kuri iegādes brīdī nav gatavi paredzētajam pielietojumam vai ir uzstādīšanas procesā, ir klasificēti kā "Nepabeigtās celtniecības objektu izmaksas". Nepabeigtās celtniecības objektu sākotnējā vērtība tiek palielināta perioda laikā par aizņēmumu izmaksām un citām tiešajām izmaksām, kas saistītas ar attiecīgo objektu līdz tā nodošanai ekspluatācijā. Attiecīgā pamatlīdzekļa sākotnējā vērtība netiek palielināta par aizņēmumu izmaksām periodos, kad netiek veikti aktīvi nepabeigtās celtniecības objekta attīstības darbi.

Brīdī, kad nepabeigtās celtniecības objekti ir gatavi savam paredzētajam pielietojumam, tie tiek pārklasificēti atbilstošā pamatlīdzekļu kategorijā un tiek uzsākta nolietojuma aprēķināšana. Nepabeigtās celtniecības objekti tiek regulāri novērtēti ar mērķi noteikt, vai tiem nav vērtības samazināšanās pazīmes.

2.5. MANTISKO UN NEMATERIĀLO AKTĪVU VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMS

Visiem *Sabiedrības* mantiskajiem un nemateriālajiem aktīviem ir noteikts lietderīgās izmantošanas periods (izņemot zemi un muzeja krājumus). Aktīvu, kas tiek pakļauti nolietojumam, vērtība tiek pārskatīta ikreiz, kad notikumi un apstākļi liecina par iespējamu to bilances vērtības neatgūstamību.

Zaudējumi no vērtības samazināšanās tiek atzīti vērtībā, kas ir starpība starp aktīva bilances vērtību un tā atgūstamo vērtību. Atgūstamā vērtība ir augstākā no attiecīgā aktīva patiesās vērtības, atskaitot pārdošanas izmaksas, un tā lietošanas vērtības. Lai noteiktu vērtības samazinājumu, aktīvi tiek sagrupēti, balstoties uz zemāko līmeni, kuram var identificēt naudas plūsmu (naudu ienesošās vienības). Zaudējumi no vērtības samazināšanās tiek atzīti peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Zaudējumi no aktīvu vērtības samazināšanās, kas atzīti iepriekšējos periodos, tiek pārskatīti katrā bilances datumā, lai noteiktu, vai nepastāv pierādījumi tam, ka zaudējumi ir samazinājušies vai vairs nepastāv. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atceļ, ja ir veiktas izmaiņas aplēsēs, kas izmantotas atgūstamās summas noteikšanai. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atceļ vienīgi tādā apmērā, par cik attiecīgā aktīva bilances vērtība nepārsniedz to bilances vērtību, atskaitot nolietojumu, kura tiktu noteikta, ja zaudējumi no vērtības samazināšanās netiktu atzīti.

2.6. FINANŠU INSTRUMENTI

Finanšu instrumentu klasifikācija

Sabiedrības finanšu instrumenti sastāv no finanšu aktīviem (finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā un finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu peļņas vai zaudējumu pārskatā) un finanšu saistībām (finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā).

Parāda instrumentu klasifikācija ir atkarīga no *Sabiedrības* finanšu aktīvu vadības ieviestā biznesa modeļa, kā arī no tā, vai līgumiskās naudas plūsmas sastāv tikai no pamatsummas un procentu maksājumiem (TPPM). Ja parāda instrumentu tur, lai iekasētu naudas plūsmas, to var uzskaitīt amortizētajā iegādes vērtībā, ja tas atbilst TPPM prasībām. Finanšu aktīvi, kuru naudas plūsmas neatbilst TPPM prasībām, jāvērtē PVPZA (piemēram, atvasinātie finanšu instrumenti). Iegultie atvasinātie instrumenti netiek atdalīti no finanšu aktīviem, bet tos iekļaujot finanšu aktīvu sastāvā, tiek izvērtētas TPPM prasības.

Pašu kapitāla instrumentus vienmēr vērtē patiesajā vērtībā. Tomēr *Vadībai* ir iespēja izdarīt neatsaucamu izvēli uzrādīt patiesās vērtības izmaiņu pārējos ienākumos, ja instrumentu netur tirdzniecības nolūkā. Ja pašu kapitāla instrumentu tur tirdzniecībai, izmaiņas patiesajā vērtībā jāuzrāda peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Atzīšana un atzīšanas pārtraukšana

Finanšu aktīvus atzīst brīdī, kad *Sabiedrība* ir kļuvusi par līgumslēdzēju pusi un izpildījusi darījuma nosacījumus, t.i. tirdzniecības datumā.

Finanšu aktīvu atzīšana tiek pārtraukta, kad *Sabiedrības* līgumsaistības uz finanšu aktīvu radīto naudas plūsmu izbeidzas vai, ja *Sabiedrība* nodod finanšu aktīvu citai pusei, vai arī nododot būtiskākos aktīva riskus un no aktīva saņemamo atlīdzību. Finanšu aktīvu iegādi un pārdošanu pamatdarbības ietvaros uzskaita tirdzniecības dienā, t.i., datumā, kad *Sabiedrība* nolēmj aktīvu nopirkt vai pārdot.

Finanšu saistību atzīšana tiek pārtraukta, kad saistības pamatā esošs pienākums tiek atsaukts, atcelts vai arī tam beidzas termiņš.

Novērtēšana

Sākotnējā atzīšanas brīdī finanšu instrumentus vērtē to patiesajā vērtībā. Finanšu aktīviem un finanšu saistībām amortizētajā iegādes vērtībā sākotnējās atzīšanas brīdī patieso vērtību koriģē par darījuma izmaksām, kas ir tieši attiecināmas uz šo finanšu instrumentu.

Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu peļņas vai zaudējumu pārskatā

Šajā kategorijā ietilpst *Sabiedrības* īpašumā esošie pašu kapitāla instrumenti, kas veido Pārējos vērtspapīrus un ieguldījumus. Šie ieguldījumi tiek uzrādīti ilgtermiņa aktīvu sastāvā, ja vien *Vadība* neplāno tos pārdot 12 mēnešu laikā no pārskata gada dienas. Šo finanšu aktīvu patieso vērtību nosaka, balstoties uz *Sabiedrības Vadības* izdarītajām aplēsēm, kuru pamatā ir šo ieguldījumu finanšu informācija. Izmaiņas patiesajā vērtībā tiek atspoguļotas peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Dividendes no ieguldījumiem tiek atzītas peļņas vai zaudējumu pārskatā brīdī, kad *Sabiedrībai* rodas likumīgas tiesības uz tām.

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā ir parāda instrumenti ar fiksētu vai nosakāmu maksājumu grafiku, kuri netiek turēti tirdzniecībai un kuru nākotnes naudas plūsmas sastāv tikai no pamatsummas un procentu maksājumiem. Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā ietver Pircēju, pasūtītāju parādus un citus debitorus, kā arī Radniecīgo sabiedrību parādus un Naudu un naudas ekvivalentus. Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā tiek klasificēti kā īstermiņa aktīvi, ja maksājuma termiņš ir viens gads vai mazāk. Ja maksājuma termiņš ir garāks par vienu gadu, tad tie tiek uzrādīti kā ilgtermiņa aktīvi. Īstermiņa debitoru parādi netiek diskontēti.

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā sākotnēji tiek atzīti patiesajā vērtībā un turpmāk uzrādīti amortizētajā iegādes vērtībā, izmantojot efektīvo procentu likmju metodi, atskaitot uzkrājumus vērtības samazinājumam.

Nauda un naudas ekvivalenti

Nauda un naudas ekvivalenti sastāv no naudas kasē, norēķinu kontu atlikumiem un īstermiņa augsti likvīdiem ieguldījumiem, kurus nepieciešamības gadījumā var viegli pārvērst naudā un kas nav pakļauti būtiskam vērtību izmaiņu riskam.

Vērtības samazinājums finanšu aktīviem amortizētajā iegādes vērtībā

Vērtības samazinājums tiek atzīts atbilstoši sagaidāmo kredītzaudējumu (SKZ, *expected credit loss*) modelim. Modelim ir trīs pakāpju pieeja, kas balstās uz izmaiņām finanšu aktīva kredīt kvalitātē, salīdzinot ar sākotnējo atzīšanu. *Sabiedrība* finanšu aktīva sākotnējās atzīšanas brīdī atzīst tūlītējos zaudējumus, kas ir vienādi ar 12 mēnešu SKZ, arī tad, ja finanšu aktīvi ir bez vērtības samazināšanās pazīmēm (pircēju un pasūtītāju parādiem atzīst to mūža SKZ). Notiekot būtiskam kredītriska pieaugumam, vērtības samazinājumu mēra, izmantojot aktīva mūža SKZ, nevis 12 mēnešu SKZ. Modelis iekļauj operacionālus atvieglojumus pircēju un pasūtītāju parādiem.

Sabiedrība ir piemērojusi 9. SFPS pielautos operacionālos atvieglojumus attiecībā uz pircēju un pasūtītāju parādu vērtēšanu – pircēju un pasūtītāju parādus grupē pēc to kredīt kvalitātes un kavējuma dienām, piemērojot sagaidāmo kredītzaudējumu procentu katrai attiecīgajai grupai. SKZ likmes ir aplēstas, ņemot vērā pēdējo trīs gadu maksājumu vēsturi, koriģējot šo rādītāju ar mērķi ņemt vērā informāciju par tagadni un nākotnes prognozēm.

Saistīto pušu parādi, kā arī saistītajām pusēm izsniegtie aizdevumi tiek izdalīti atsevišķā grupā, kuras SKZ rēķina, ņemot vērā ne tikai pagātnes pieredzi, bet arī to galējā īpašnieka – Latvijas Republikas – kredītreitingu un nākotnes attīstības prognozes. Aizdevumi, kas izsniegti meitas sabiedrībām, tiek uzskatīti par aktīviem ar tādu kredītrisku, kas nav būtiski palielinājies kopš sākotnējās atzīšanas brīža, līdz ar to SKZ aprēķinā iekļauj nākamo 12 mēnešu laikā sagaidāmos kredītzaudējumus.

Uzkrājums vērtības samazinājumam tiek iekļauts atsevišķā uzkrājumu kontā un zaudējumi tiek atzīti peļņas vai zaudējumu pārskatā. Ja nākamajā periodā pēc vērtības samazināšanās atzīšanas zaudējumu summa samazinās un šis samazinājums var būt objektīvi saistīts ar notikumu pēc vērtības samazināšanās atzīšanas (piemēram, uzlabojas debitora kredītreitings), tad iepriekš atzīto zaudējumu no vērtības samazināšanās apvērse tiek atzīta peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā

Finanšu saistību amortizētajā iegādes vērtībā sastāvā tiek uzrādīti "Aizņēmumi no kredītiestādēm", "Citi aizņēmumi", "Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem un pārējie kreditori", kā arī "Parādi radniecīgajām sabiedrībām".

Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā sākotnēji atzīst to patiesajā vērtībā. Turpmākajos periodos finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā tiek atspoguļotas amortizētajā iegādes vērtībā, pielietojot efektīvo procentu likmi. Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā tiek klasificētas kā īstermiņa saistības, ja maksājums termiņš ir viens gads vai mazāk. Ja maksājuma termiņš ir garāks par vienu gadu, tad tās tiek uzrādītas kā ilgtermiņa saistības.

Aizņēmumi

Sākotnēji aizņēmumi tiek atzīti patiesajā vērtībā, atskaitot ar aizņēmumu saņemšanu saistītās izmaksas. Turpmākajos periodos aizņēmumi tiek uzrādīti amortizētajā iegādes vērtībā, pielietojot efektīvo procentu likmi. Starpība starp saņemto naudas līdzekļu apjomu, atskaitot ar aizņēmumu

saņemšanu saistītās izmaksas un aizņēmuma dzēšanas vērtību, tiek pakāpeniski ietverta peļņas vai zaudējumu pārskatā, izmantojot aizņēmuma efektīvo procentu likmi. Šī starpība tiek atzīta finanšu izmaksu sastāvā.

Aizņēmumi tiek klasificēti kā īstermiņa saistības, izņemot gadījumus, kad *Sabiedrībai* ir neatsaucamas tiesības atlikt saistību nokārtošanu uz vismaz 12 mēnešiem pēc bilances datuma.

Finanšu aktīvu un saistību savstarpējais ieskaits

Finanšu aktīvi un saistības tiek savstarpēji ieskaitīti un uzrādīti bilancē neto vērtībās, ja pastāv juridiskas tiesības šādu ieskaitu veikt, kā arī plānots veikt norēķinu pēc neto vērtībām vai arī nodot aktīvu un norēķināties par saistību vienlaicīgi.

2.7. KRĀJUMI

Krājumi tiek uzskaitīti zemākajā no pašizmaksas vai neto pārdošanas vērtības. Neto pārdošanas vērtību veido normālas *Sabiedrības* darbības gaitā noteiktā krājumu pārdošanas cena, atskaitot krājumu pabeigšanas un pārdošanas izmaksas. Iegādes vērtība tiek noteikta, izmantojot vidējo svērto krājumu novērtēšanas metodi kurināmajam un degvielai un FIFO (pirmais iekšā, pirmais ārā) metodi pārējām krājumu sastāvdaļām.

Nepieciešamības gadījumā novecojušo, lēna apgrozījuma vai bojāto krājumu vērtības samazinājumam tiek izveidoti uzkrājumi vērtības samazinājumam. Krājumiem, kas nav izmantoti ilgāk par gadu, tiek veidoti uzkrājumi 100% apjomā. Uzkrājumu summa tiek iekļauta peļņas vai zaudējumu pārskatā.

2.8. AKCIJU KAPITĀLS UN MAKSĀJUMI PAR VALSTS KAPITĀLA DAĻU IZMANTOŠANU (DIVIDENDES)

Sabiedrības akciju kapitālu veido parastās vārda akcijas. Visas *Sabiedrības* akcijas ir dematerializētas akcijas. Katras akcijas nominālvērtība ir viens *euro*.

Sabiedrības akcionāram izmaksājamās dividendes jeb maksājumi par valsts kapitāla daļu izmantošanu tiek atspoguļotas kā saistības finanšu pārskatos periodā, kurā *Sabiedrības* akcionārs apstiprina dividenžu apmēru.

2.9. PĀRĒJĀS REZERVES

Pēc katra gada pārskata apstiprināšanas akcionāru sapulce lemj par pārskata gada peļņas sadali. Daļu no *Sabiedrības* peļņas pēc nodokļu nomaksas, pamatojoties uz *Sabiedrības* akcionāru sapulces lēmumu, var ieskaitīt rezerves kapitālā. Šim nolūkam pašu kapitāla sastāvā ir izveidotas "Pārējās rezerves". Pārējo rezervju izmantošana un sadalīšana ir akcionāru sapulces kompetencē.

2.10. UZKRĀTĀS NEIZMANTOTO ATVAĻINĀJUMU IZMAKSAS

Uzkrātās neizmantoto atvaļinājumu izmaksas tiek aprēķinātas katram darbiniekam, reizinot neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu uz pārskata gada beigām ar dienas vidējo darba samaksu pārskata gada pēdējos sešos mēnešos un pieskaitot darba devēja daļu par sociālās apdrošināšanas iemaksām.

2.11. UZKRĀJUMI

Uzkrājumi tiek atzīti, kad *Sabiedrībai* pagātnes notikumu rezultātā ir radušās juridiskas vai prakses radītas saistības, un ir paredzams, ka šo saistību izpildei būs nepieciešama ekonomiskos labumus ietverošu resursu aizplūšana no *Sabiedrības*, un saistību apjomu iespējams pietiekami ticami novērtēt.

Ja *Sabiedrība* paredz, ka uzkrājumu izveidošanai nepieciešamie izdevumi tiks dalēji vai pilnībā atmaksāti, šo izdevumu atmaksa tiek atzīta kā atsevišķs aktīvs tikai un vienīgi tad, kad ir praktiski skaidrs, ka šie izdevumi patiešām tiks atmaksāti. Ar jebkādu uzkrājumu saistītās izmaksas peļņas vai zaudējumu pārskatā tiek atspoguļotas, atskaitot summas, kas ir atgūtas.

2.12. UZŅĒMUMU IENĀKUMA NODOKLIS

Uzņēmumu ienākuma nodoklis tiek aprēķināts saskaņā ar tiesību aktiem, kas ir spēkā pārskata perioda beigās. Spēkā esošie tiesību akti nosaka 20 procentu nodokļa likmi no aprēķinātās ar nodokli apliekamās bāzes, kura pirms nodokļa likmes piemērošanas dalīta ar koeficientu 0,8. Uzņēmumu ienākuma nodoklis, kas aprēķināts no peļņas sadales dividendēs, tiek uzrādīts peļņas vai zaudējumu aprēķinā atsevišķi, bet pārējos gadījumos - pie pārējās saimnieciskās darbības izmaksām.

2.13. IEŅĒMUMU ATZĪŠANA

Ieņēmumi ir atlīdzība, kuru saņem pamatdarbības veikšanas rezultātā. Ieņēmumus mēra līgumā noteiktās darījuma cenas apmērā. Darījuma cena ir summa, kuru *Sabiedrība* sagaida saņemt pēc kontroles nodošanas par precēm vai pakalpojumiem, izņemot trešo pušu vārdā iekasētās summas (piemēram, pievienotās vērtības nodokli). Darījuma cena tiek samazināta par piešķirtajām atlaidēm vai cita veida labumiem, kuri tiek piešķirti pircējam. Specifiski kritēriji *Sabiedrības* ieņēmumu atzīšanai katram no ieņēmumu veidiem minēti zemāk.

Sabiedrībai nav tādu līgumu ar klientu, kuru ietvaros būtu paredzēts norēķinu periods vairāk kā viens gads, līdz ar to *Sabiedrība* neveic korekcijas, lai atspoguļotu naudas vērtības izmaiņas laika gaitā. Turklāt, norēķinos nav paredzēta mainīgā atlīdzība.

Ieņēmumi no preču pārdošanas tiek atzīti kontroles nodošanas brīdī, t.i., brīdī, kad *Sabiedrība* attiecīgo precī ir piegādājusi klientam un tas ir precī akceptējis, kā arī ir ticams, ka debitora parāds ir atgūstams.

Ieņēmumi no pakalpojumu sniegšanas tiek atzīti tajā finanšu periodā, kad pakalpojumi tika sniegti, ņemot vērā kopējo sniegtā pakalpojuma attiecību pret kopējo līgumā noteikto pakalpojumu, ja piemērojams.

***Sabiedrība* sniedz šādus pakalpojumus (kas pārsvarā tiek atzīti saskaņā ar 15. SFPS):**

- **Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas pakalpojumi** - nodrošina piekļuvi dzelzceļa infrastruktūrai un to infrastruktūras pārvaldītājs bez diskriminācijas sniedz visiem pārvadātājiem. *Latvijas dzelzceļš* sniedz publiskās lietošanas dzelzceļa minimālā piekļuves pakalpojumu kompleksa pakalpojumu par piekļuvi publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, kas savieno dzelzceļa infrastruktūru ar apkalpes vietām (minimālais piekļuves pakalpojumu komplekss), un apkalpes vietu uzturēšanas pakalpojumu. Minimālā piekļuves pakalpojumu kompleksa pakalpojumi tiek sniegti no 2019.gada 1. jūlija atbilstoši Komisijas īstenošanas 2015. gada 12. jūnija regulai (ES) 2015/909 par kārtību, kā aprēķināt izmaksas, kas tieši radušās, sniedzot vilcienu satiksmes pakalpojumus. *Sabiedrībai* ir piešķirts valsts budžeta finansējums finanšu līdzsvara nodrošināšanai publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam. Par saņemtās dotācijas apmēru (neieskaitot PVN) ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti, bet ne vairāk kā saņemtā finansējuma apmērā.
- **Apkalpes vietu uzturēšanas pakalpojumi** – pasažieru staciju un pieturas punktu uzturēšanas pakalpojumi. *Sabiedrībai* ir piešķirts valsts budžeta finansējums par neizmantoto apkalpes vietu uzturēšanu. Par saņemtās dotācijas apmēru (neieskaitot PVN) ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti, bet ne vairāk kā saņemtā finansējuma apmērā.
- **Infrastruktūras pārvaldītāja papildpakalpojumi** - kravas vagonu apstrāde, veicot vai neveicot vilcienu formēšanu, vagonu tehniskā apkope un apskate. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Nomas pakalpojumi** - *Sabiedrība* ēkas, būves, zemi un pārējos pamatlīdzekļus, kuri nav nepieciešami savas darbības veikšanai, pirmkārt, iznomā pārvadātājiem un citām ar dzelzceļa sistēmas darbību saistītajām uzņēmējiesabiedrībām un iestādēm. Neizmantoto platību, kas atrodas dzelzceļa infrastruktūras objektos, iznomāšana ārējiem klientiem samazina pamatpakalpojuma pašizmaksu. Rezultātā palielinās pamatpakalpojuma konkurētspēja, kā arī paaugstinās objektu izmantošanas efektivitāte. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti. Ieņēmumi no nomas pakalpojumiem tiek atzīti saskaņā ar 16. SFPS.

- **Elektroenerģijas realizācijas pakalpojumi** - elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumu sniegšana fiziskajām, juridiskajām personām, atkarīgajām meitas sabiedrībām un elektroenerģijas iepirkums pasažieru vilcienu elektrovilcei. Elektroenerģijas sadales (vilces apakšstaciju un kontakttīklu) izmaksas pasažieru vilcienu vilces vajadzībām ir iekļautas maksā par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas pārvadājumu izmantošanu un šajā pakalpojumā neietilpst. Elektroenerģijas patērētājiem *Latvijas dzelzceļš* sniedz elektroenerģijas realizācijas pakalpojumus, pildot saistības, ko nosaka "*Elektroenerģijas tirgus likums*", likums "*Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem*" un Ministru kabineta noteikumi Nr. 50 "*Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi*". *Latvijas dzelzceļš* darbojas kā primārais pakalpojumu sniedzējs, tādējādi ieņēmumi un izmaksas tiek atzīti bruto vērtībā. Ieņēmumi tiek aprēķināti, reizinot tarifu ar patērēto kilovatstundu skaitu, un tiek atzīti periodā, kad patēriņš veikts.
- **Principāla pakalpojumi** ietver ieviešanas kopsavilkuma deklarācijas iesniegšanu, muitas procedūras – tranzīts - noformēšanu, pagaidu uzglabāšanu. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Elektronisko sakaru pakalpojumi** – datu un elektronisko ziņojumu pārraides pakalpojumi, nomāto līniju pakalpojumi, piekļuves elektronisko sakaru tīkla infrastruktūrai pakalpojumi. Ieņēmumi tiek atzīti pēc faktiskās tīkla izmantošanas attiecīgajā pārskata periodā.
- **Informācijas tehnoloģiju pakalpojumi** - ietver pakalpojumus, kas saistīti ar kravu un pasažieru pārvadājumu informācijas sistēmām, vilcienu kustību, kā arī biznesa atbalsta, kontroles un vadības informācijas sistēmām. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Būvniecības pakalpojumi** – ietver pašu spēkiem veiktos būvdarbus dzelzceļa infrastruktūras objektos. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Citi pakalpojumi** – šajos pakalpojumos ietilpst vadības pakalpojumi atkarīgajām sabiedrībām, pašu ražotās siltumenerģijas pārdošana, apsaimniekošanas pakalpojumi un dažādi citi neliela apjoma pakalpojumi juridiskām un fiziskām personām. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.

Procentu ienākumi

Procentu ienākumi tiek atzīti pēc uzkrājumu metodes, pielietojot efektīvo procentu likmi (saskaņā ar 9. SFPS). Procentu ienākumi no naudas un naudas ekvivalentiem tiek klasificēti kā finanšu ienākumi.

Ienākumi no soda naudām

Ievērojot piesardzības principu, līgumsodus, t.sk. nokavējuma naudu par kavētiem norēķiniem, ieņēmumos atzīst tikai pēc to saņemšanas.

Ienākumi no dividendēm

Ienākumi no dividendēm tiek atzīti, kad rodas likumīgas tiesības uz tām.

2.14. NOMAS LĪGUMI

Klasifikācija

Līguma noslēgšanas brīdī *Sabiedrība* izvērtē, vai līgums ir noma vai ietver nomu. Līgums ir noma vai ietver nomu, ja līgums piešķir tiesības kontrolēt identificējama aktīva izmantošanu noteiktu laika periodu apmaiņā pret atlīdzību. Lai izvērtētu, vai līgums ir noma vai ietver nomu, *Sabiedrība* izvērtē, vai:

- Līgums paredz identificējamā aktīva izmantošanu – aktīvs var tikt norādīts tieši vai netieši un tam ir jābūt fiziski nošķiramam vai jāatspoguļo visu aktīva kapacitāti no fiziski nošķirama aktīva. Ja piegādātājam ir nozīmīgas tiesības aizstāt aktīvu, aktīvs nav identificējams;
- Sabiedrībai ir tiesības gūt visus saimnieciskos labumus no identificējamā aktīva izmantošanas visā tā lietošanas periodā;
- Sabiedrībai ir tiesības noteikt identificējamā aktīva izmantošanas veidu. *Sabiedrībai* ir tiesības noteikt izmantošanas veidu, kad tā var pieņemt lēmumu par to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiks izmantots. Gadījumos, kad attiecīgi lēmumi par to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiek izmantots, ir iepriekš noteikti, *Sabiedrībai* ir jāvērtē, vai tai ir tiesības darboties ar aktīvu vai norīkot darbošanos ar aktīvu noteiktā veidā, vai *Sabiedrība* ir paredzējusi aktīva lietošanu tādā veidā, kas iepriekš nosaka to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiks izmantots.

Līguma, kas ietver nomas sastāvdaļu vai vairākas nomas sastāvdaļas, sākotnējā novērtēšanā vai atkārtotas novērtēšanas gadījumā *Sabiedrība* attiecina uz katru nomas sastāvdaļu to relatīvo atsevišķo cenu.

Nomnieks

Noma tiek atzīta kā tiesības izmantot aktīvu un tam atbilstošās nomas saistības datumā, kad nomātais aktīvs ir pieejams *Sabiedrībai* lietošanā. Tiesību izmantot aktīvu izmaksas veido:

- nomas saistību sākotnējā novērtējuma summas;
- jebkuri nomas maksājumi, kas izdarīti sākuma datumā vai pirms tā, atskaitot saņemtos nomas veicināšanas maksājumus;
- jebkuras sākotnējās tiešās izmaksas.

Tiesības izmantot aktīvu tiek amortizētas pēc lineārās metodes no sākuma datuma līdz pamatā esošā aktīva lietderīgās lietošanas laika beigām. Nolietojums tiek rēķināts pēc lineārās metodes no nomas sākuma datuma līdz nomas termiņa beigām, ja vien nav plānots aktīvu izpirkt. Tiesības izmantot aktīvu periodiski tiek samazinātas par zaudējumiem no vērtības samazināšanās, ja tādi ir, un koriģētas, ņemot vērā nomas saistību pārvērtēšanu.

Aktīvi un saistības, kas izriet no nomas, to sākotnējās piemērošanas datumā tiek novērtēti atlikušo nomas maksājumu pašreizējā vērtībā, kas diskontēta, izmantojot *Sabiedrības* salīdzināmo procentu likmi. Nomas saistībās iekļauj šādu nomas maksājumu patreizējo vērtību:

- fiksēti nomas maksājumi (ieskaitot pēc būtības fiksētos nomas maksājumus), atskaitot nomas veicināšanas maksājumus;
- mainīgie nomas maksājumi, kas ir atkarīgi no indeksa vai likmes;
- maksājumi, kas jāveic nomniekam saskaņā ar atlikušās vērtības garantijām;
- pirkšanas iespējas izmantošanas cena, ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka nomnieks izmantos šo iespēju, un
- soda naudas maksājumi par nomas izbeigšanu, ja nomas termiņš atspoguļo to, ka nomnieks izmanto iespēju izbeigt nomu.

Nomas saistības tiek atkārtoti novērtētas, ja mainās nākotnes nomas maksājumi, jo ir mainījies indekss vai likme, ko lieto šo maksājumu noteikšanai, ja mainās *Sabiedrības* aplēse par paredzamo maksājumu apmēru, vai, ja *Sabiedrība* maina savu izvērtējumu par pirkšanas iespējas izmantošanu, nomas termiņa pagarināšanu vai izbeigšanu. Kad nomas saistības tiek atkārtoti novērtētas, attiecīga korekcija tiek veikta lietošanas tiesību aktīva uzskaites vērtībā vai atzīta peļņas vai zaudējumu aprēķinā, ja lietošanas tiesību aktīva uzskaites vērtība samazinās līdz nullei.

Katrs nomas maksājums tiek sadalīts starp nomas saistībām un procentu izdevumiem par nomas saistībām. Nomas saistību procentu izdevumi tiek atzīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā nomas periodā, lai veidotu konstantu periodisku procentu likmi atlikušajai nomas saistībai katrā periodā.

Īstermiņa noma un noma, kuras pamatā esošais aktīvs ir ar zemu vērtību

Nomas maksājumi, kas saistīti ar īstermiņa nomu vai nomu, kuras pamatā esošais aktīvs ir ar zemu vērtību, tiek atzīti kā izdevumi pēc lineārās metodes peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Īstermiņa noma ir noma, kuras nomas termiņš sākuma datumā ir 12 mēneši vai mazāk.

Iznomātāja uzskaitē

Nomas darījumus, kuri pēc savas būtības nodod nomas ņēmējam visu risku un atlīdzību, kas raksturīgi īpašumtiesībām uz aktīvu objektu, klasificē kā finanšu nomas darījumus. Nomas darījumi, kurā iznomātājs patur nozīmīgu daļu no īpašumtiesībām raksturīgā riska un atlīdzības, tiek klasificēti kā operatīvā noma.

Aktīvi, kas tiek iznomāti operatīvajā nomā, tiek uzrādīti pamatlīdzekļu sastāvā iegādes vērtībā, atskaitot nolietojumu. Nolietojums tiek aprēķināts pēc lineārās metodes. Nomas ieņēmumi no operatīvās nomas un no klientiem saņemtās priekšapmaksas tiek iekļauti atbilstošā nomas perioda peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

Apakšnomas darījumu uzskaitē (*Sabiedrība* ir iznomātājs)

Gadījumā, ja saskaņā ar līgumu *Sabiedrība* ir iznomātājs, bet daļa no nomas objektiem tiek nodota tālāk nomā, veidojas apakšnomas darījums. Katrs apakšnomas darījums tiek izvērtēts pēc tā atbilstības

finanšu vai operatīvās nomas definīcijai, izvērtējumu veicot attiecībā uz tiesībām lietot aktīvu. Uzskaitē tiek veikta atbilstoši noteiktajam apakšnomas veidam – *Sabiedrība* ir iznomātājs uz operatīvās nomas nosacījumiem vai *Sabiedrība* ir iznomātājs uz finanšu nomas nosacījumiem. Gadījumā, ja apakšnoma ir finanšu noma, tā tiek uzskaitīta atsevišķi kā nomas debitors. Neto ieskaits ar saistību netiek veikts.

Apakšnomas darījumu uzskaitē:

- Sabiedrība kā starpposma iznomātājs samazina “tiesības lietot aktīvu”, veidojot “finanšu nomas debitora parādu” par šo daļu, neatzīstot nomas ieņēmumus no apakšnomas, bet aprēķina procentu ieņēmumus no “finanšu nomas debitora parāda”;
- Apakšnomas termiņa laikā Sabiedrība kā starpposma iznomātājs atzīst nolietojuma izmaksas “tiesībām lietot aktīvu” tiktāl, cik attiecas uz to “tiesību lietot aktīvu” daļu, kas nav nodota apakšnomā, bet atzīst procentu izmaksas par nomas saistībām pilnā apmērā.

2.15. VALSTS LĪDZFINANSĒJUMS UN ES LĪDZEKĻI

Valsts līdzfinansējums un ES līdzekļi tiek atzīti to patiesajā vērtībā brīdī, kad ir pietiekama pārlicība par to saņemšanu un var ticami apgalvot, ka *Sabiedrība* būs spējīga pildīt visus ar šo līdzekļu saņemšanu saistītos noteikumus.

Uz aktīviem (pamatlīdzekļiem) attiecināmais valsts līdzfinansējums un ES līdzekļi tiek uzrādīti bilances postenī “Nākamo periodu ieņēmumi” un periodiski atzīti peļņas vai zaudējumu pārskatā proporcionāli attiecīgo aktīvu (pamatlīdzekļu) nolietojumam to lietderīgās izmantošanas laikā.

Ņemot vērā Daudzgaļu līguma nosacījumus, *Sabiedrība* ir uzrādījusi Apvienoto ienākumu pārskatā kolonnu “2021. gada rezultāts pirms finanšu līdzsvara maksājumiem” un “2020. gada rezultāts pirms finanšu līdzsvara maksājumiem”. Lai arī šādu rādītāja uzrādīšanu neparedz SFPS, ne-SFPS rādītājs uzrādīts finanšu pārskatā, lai nodrošinātu lasītājiem skaidru priekšstatu par *Sabiedrības* finansiālo stāvokli bez finanšu līdzsvara maksājumu saņemšanas.

2.16. SAISTĪTĀS PUSES

Par saistītajām pusēm tiek uzskatīti valsts, *Sabiedrības* Padomes un Valdes locekļi, viņu tuvi ģimenes locekļi un sabiedrības, kurās minētajām personām ir kontrole vai būtiska ietekme.

2.17. NOTIKUMI PĒC BILANCES DATUMA

Finanšu pārskatā tiek atspoguļoti tādi notikumi pēc pārskata gada beigām, kas sniedz papildu informāciju par *Sabiedrības* finansiālo stāvokli bilances sagatavošanas datumā (koriģējošie notikumi). Ja notikumi pēc pārskata gada beigām nav koriģējoši, tie tiek atspoguļoti finanšu pārskata pielikumos tikai tad, ja tie ir būtiski.

2.18. DARBINIEKU LABUMI

Sociālās apdrošināšanas un pensiju plāna iemaksas

Sabiedrība veic sociālās apdrošināšanas maksājumus valsts pensiju apdrošināšanai valsts fondēto pensiju shēmā saskaņā ar Latvijas tiesību aktiem. Valsts fondēto pensiju shēma ir fiksētu iemaksu pensiju plāns, saskaņā ar kuru *Sabiedrībai* jāveic likumā noteikta apjoma maksājumi. *Sabiedrībai* nerodas papildu juridiskas vai prakses radītas saistības veikt papildu maksājumus, ja valsts fondēto pensiju shēma nevar nokārtot savas saistības pret darbiniekiem. Sociālās apdrošināšanas iemaksas tiek atzītas kā izmaksas, izmantojot uzkrājumu principu, un ir iekļautas darbinieku izmaksās. Saskaņā ar Ministru kabineta 17.12.2020. noteikumiem Nr. 786 “*Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem*” 2021. un 2020. gadā 70,14% valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām tiek iemaksātas, lai finansētu valsts noteikto iemaksu pensiju sistēmu.

2.19. IEGULDĪJUMI MEITAS SABIEDRĪBU KAPITĀLOS

Ieguldījumi meitas sabiedrību kapitālos tiek uzskaitīti to iegādes vērtībā, no kuras atskaitīti zaudējumi no vērtības samazināšanās.

Sabiedrība atzīst ienākumus tikai tad, ja tā no savas meitas sabiedrības saņem pēc iegādes datuma radušās peļņas daļu. Saņemtās summas, kas pārsniedz šo peļņu, uzskata par ieguldījuma atgūšanu un grāmato kā ieguldījuma iegādes vērtības samazinājumu.

Ja pastāv objektīvi pierādījumi tam, ka ieguldījuma meitas sabiedrības bilances vērtība ir samazinājusies, tad zaudējumus no vērtības samazināšanās aprēķina kā starpību starp ieguldījuma bilances vērtību un tā atgūstamo vērtību. Zaudējumi no ieguldījuma vērtības samazināšanās var tikt apvērsti, ja pēc tam, kad pēdējo reizi tika atzīti zaudējumi no vērtības samazināšanās, ir mainījušās aplēses, kas tika izmantotas vērtības samazinājuma noteikšanai.

3. BŪTISKI PIEŅĒMUMI UN SPRIEDUMI

Lai sagatavotu finanšu pārskatus saskaņā ar SFPS, nepieciešams izdarīt būtiskus pieņēmumus. Tāpat, sagatavojot pārskatus, *Vadība* ir nepieciešams izdarīt pieņēmumus un spriedumus, piemērojot *Sabiedrības* izvēlēto uzskaites politiku.

Finanšu pārskatu sagatavošana, izmantojot SFPS, prasa izmantot aplēses un pieņēmumus, kas ietekmē finanšu pārskatos uzrādīto aktīvu un saistību vērtības un pielikumos sniegto informāciju finanšu pārskatu datumā, kā arī pārskata periodā atzītos ieņēmumus un izdevumus. Faktiskie rezultāti var atšķirties no šīm aplēsēm. Jomas, kuras vairāk var ietekmēt pieņēmumi, ir *Vadības* pieņēmumi un aprēķini, nosakot aktīvu atgūstamo vērtību un uzkrājumu lielumu, kā aprakstīts zemāk.

Pamatlīdzekļu lietderīgās kalpošanas periods

Katrā pārskata perioda beigu datumā *Sabiedrība* izvērtē tās pamatlīdzekļu atlikušo lietderīgās kalpošanas periodu. Balstoties uz pēdējiem *Sabiedrības* Finanšu direkcijas veiktiem novērtējumiem, esošais lietderīgās kalpošanas laiks ir atbilstošs *Sabiedrības* pamatlīdzekļu faktiskās izmantošanas laikam.

Uzkrājumi

Novērtējot uzkrājumu apjomu, *Vadība* balstās uz aplēsēm par iespējamo saistību apjomu, kā arī termiņu, kurā saistības varētu realizēties. Gadījumā, ja šie notikumi nerealizējas vai realizējas citādāk, faktisko izmaksu apjoms var atšķirties no aplēstā.

Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums

Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums atzīts saimnieciskajā darbībā neizmantotiem pamatlīdzekļiem, kā arī tādiem aktīviem, kuriem nākotnes sagaidāmie saimnieciskie labumi ir būtiski zemāki nekā to bilances vērtība. Nozīmīgākā vērtības samazinājuma summa atzīta attiecībā uz ēkām, būvēm un sliežu ceļiem, pamatojoties uz nākotnes naudas plūsmām no šo pamatlīdzekļu izmantošanas pakalpojumu sniegšanā. Nākotnes paredzamās naudas plūsmas noteiktas, balstoties uz 2020. gada faktiskajiem rādītājiem, ekstrapolējot tos uz nākošajiem 10 gadiem. 10 gadu aprēķina periods ņemts infrastruktūras pārvaldītāja aktīvu specifikas dēļ – tie ir ilgtermiņa aktīvi, kuri atdevi sniedz ilgstošā laika periodā. 2021. gadā ir veikts atkārtots aprēķins, izdarot analogus pieņēmumus, kuru rezultātā iepriekš atzītais vērtības samazinājums nav mainījies.

Diskontējot nākotnes plānotās naudas plūsmas, piemērota 2.54% vidēji svērtā kapitāla cena (WACC), kas noteikta kā infrastruktūras pārvaldītājam atbilstoša vidēji svērtā kapitāla cena. WACC ir būtiskākais rādītājs, kas ietekmē vērtības samazinājuma aplēsi. WACC sasniedzot 4.04% (pieaugot par 1.5%), vērtības samazinājums palielinātos par 64 miljoniem EUR. Savukārt pie WACC 2% (samazinājuma par 0.54%), vērtības samazinājums nebūtu atzīstams.

Finanšu līdzsvara maksājums

Sabiedrības galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa un loģistikas pakalpojumus Latvijas

valsts un tautsaimniecības interesēs. Šī uzdevuma nodrošināšanai ir noslēgts Daudzgamu līgums ar Satiksmes ministriju, kurā ir paredzēta kārtība finanšu līdzsvara nodrošināšanai.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

M.Kleinbergs

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Valdes loceklis

R.Pļavnieks

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu daļas vadītāja

T.Labzova-Ceicāne

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu